

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. de minister van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

17 april 2018, Amsterdam

Excellentie,

Onze samenleving zit in een van de grootste veranderingen ooit. Door digitalisering verdwijnen, veranderen of ontstaan juist gehele industrieën. Banken hebben bijna al hun filialen gesloten en zijn voor hun klanten een ‘app’ geworden, e-commerce floreert, geprogrammeerde tv wordt verdrongen door on-demand media. Bedrijven worden versneld uitgedaagd om na te denken over digitalisering om hun toekomst zeker te stellen.

Tegelijkertijd schakelen we over van een fossiele naar een duurzame energievoorziening. We hebben besloten versneld van het gas af te gaan, bij nieuwbouw wil men cv-installaties op gas al binnen een paar jaar vervangen door warmtepompen, en om dit alles van stroom te voorzien wordt er volop geïnvesteerd in wind op zee.

Beide veranderingen hebben met elkaar gemeen dat het in een heel hoog tempo voltrekt. Maar nu, eigenlijk nog maar aan het begin van beide veranderingen, loopt het hard vast: de energie, cruciaal voor beide veranderingen, komt niet aan op de plek waar deze nodig is.

De nieuwe digitale motor

Onze digitale infrastructuur is een van de beste in de wereld, als Digital Gateway to Europe is Nederland inmiddels een ‘mainport’, die zich qua grootte en impact kan vergelijken met Rotterdam en Schiphol, maar vele malen sneller groeit. Deze digitale mainport, ook wel “datahub”, is een magneet voor investeringen en al jaren zijn de datacenter en cloud-industrie met 20% van het totaal, de grootste sector qua buitenlandse investeringen. Tevens levert dit Nederland de meeste aantal banen op van alle sectoren. Geen slecht resultaat voor zo’n jonge industrie die vrijwel onder de radar en zonder steun van de overheid is gegroeid. En, gelet op de enorme groei, een sector om op in te zetten.

De reden voor deze groei is simpel, alles wat online of ‘in de cloud’ gebeurt staat in, komt van of gaat door een datacenter. Er is namelijk een flinke verschuiving gaande van inefficiënte en kleinschalige IT richting hoog-efficiënte en gecentraliseerde IT. Datacenters verspreid over ons hele land zorgen ervoor dat bedrijven, die steeds meer afhankelijk zijn van IT-diensten, zorgeloos continue kunnen draaien en innoveren. En internationaal gezien is Nederland het connectiviteitscentrum en het data-distributiepoint van Europa.

Van groene stroom naar groene warmte

De datacenter industrie is een geheel geëlektrificeerde industrie. Stroom is de brandstof waarop de IT-apparatuur draait. Bijna de gehele industrie, meer dan 80%, koopt duurzaam in en loopt daarmee ver voor op andere sectoren. Qua efficiëntie in het gebruik van die stroom zijn er de afgelopen jaren enorme stappen gezet, vanwege een groeiend besef van het belang van duurzaamheid, maar ook omdat stroom uiteindelijk gewoon kosten zijn die men wil minimaliseren.

Alle stroom die datacenters gebruiken, levert als restproduct (groene) restwarmte op. Op dit moment is de grote focus van de industrie om deze datacenter restwarmte te gebruiken. Er is nu al genoeg restwarmte om 1 miljoen huizen te verwarmen en dit wordt door de groei van de sector snel meer. Deze warmte is begin 2017 gratis aangeboden aan Nederland door de datacenter sector. Vele projecten worden nu onderzocht of gestart, maar het kan sneller. Dit is een kans om de energietransitie te helpen versnellen.

Een noodstop voor de digitale economie

De datacenter industrie loopt voorop in de elektrificatie. Als snelgroeiende industrie gebruiken we veel energie en heel geconcentreerd. Het zwaartepunt van de Nederlandse datahub, in de Metro Regio Amsterdam is geconcentreerd op heel specifieke gebieden. Deze plekken, ook wel campussen genoemd, zijn unieke interconnectie ecosystemen van netwerk, exchange, en cloud activiteiten. Data en dataservices worden op korte afstanden, zonder vertraging, tussen partijen uitgewisseld. De connectiviteit, het fysiek aanwezig zijn op bepaalde knooppunten, is essentieel voor de diensten die datacenters leveren. Vandaar dat geconcentreerde groei bij datahubs over de hele wereld voorkomt.

Deze concentratie van energieverbruik door datacenters is nooit bedacht voor deze gebieden en staat ook niet in omgevingsplannen. Op de datacenter campussen in de Metro Regio Amsterdam: Science Park, Zuid-Oost, Schiphol en West, waar de grote groei organisch heeft plaatsgevonden, zijn de netwerken en onderstations niet ontworpen voor deze groei en grootte van afname. De stroominfrastructuur in deze 'gouden gebieden' heeft inmiddels zijn maximum bereikt rond Schiphol, de stroom is daar nu de komende 4 jaar 'op', en andere gebieden zullen helaas zeer snel volgen, met schattingen tussen 1 á 3 jaar.

Dit betekent een abrupt einde van de groei van de digitale industrie. Voor regionale maar ook de zeer grote datacenters, ook wel 'hyperscales' genoemd, aanwezig in het noorden van Nederland, betekent dit een groot probleem, aangezien zij bijna alle connectiviteit van de datahub krijgen. Dit betekent dat als de Amsterdamse datahub zich niet verder kan ontwikkelen, ook alle datacenters niet meer kunnen doorgroeien.

Kan de energietransitie überhaupt wel beginnen?

Als jonge industrie groeien we hard en kijken we verder vooruit op het gebied van energiegebruik dan andere industrieën en zien we nu als een van de eersten deze problemen.

Met de energietransitie in het verschiet zullen we fossiele brandstoffen veelal gaan vervangen door elektriciteit. Of dit nu koken via inductie is, rijden op stroom of huizen of kantoren (deels) verwarmen via warmtepompen. De vraag naar stroom zal enorm toenemen, zelfs als de totale vraag naar energie in het geheel zou afnemen. Deze stroom kan niet allemaal lokaal worden opgewekt en zal getransporteerd en verdeeld moeten worden, naar de afnemers toe. De capaciteit van de stroominfrastructuur zal moeten worden vergroot.

Met de noodstop die we zien voor de digitale industrie, zien we een stroominfrastructuur die nu al niet toereikend is om de gevolgen van de groei van de digitale transformatie bij te houden. Terwijl de transitie van het gas af, richting elektrisch rijden nog moet beginnen. Een doodeng scenario.

Uitstel is niet meer mogelijk

Het besef dat we binnenkort stil komen te staan en dat onze stroominfrastructuur niet snel genoeg kan meegroeien is iets wat we niet of nauwelijks tegenkomen bij instanties en waar we ondanks eerdere gesprekken nog geen concrete opvolging zien. Dit baart ons zeer grote zorgen gezien de verstreckende gevolgen voor onze economie.

Gezien de groei en transitie-scenario's is acute actie nodig om onze economie, die inmiddels draait op een digitaal fundament, gaande te houden en de positie als digitale koploper niet kwijt te raken. En om überhaupt aan de energietransitie te kunnen beginnen en beloften waar te maken.

Deze uitdaging is alleen op te lossen middels samenwerking. We hebben een innige en constructieve samenwerking met partijen als Alliander maar er is meer nodig. Daarom pleiten we voor een sterke taskforce met mandaat en middelen die investeert in onze stroominfrastructuur waar het nodig is (onderstations, distributienetwerken), die weeffouten in wetgeving oplost waardoor netwerkbedrijven nu niet snel genoeg kunnen investeren, vergunningstrajecten kan verkorten, investeringen in de enorme tekorten aan technisch personeel, en extra middelen om dit alles te versnellen.

Graag willen wij met u hierover in gesprek.

Het is essentieel dat politici op alle niveaus inzien dat dit niet meer kan wachten. Indien er nu geen actie wordt genomen, zullen we de digitale economie substantiële schade berokkenen en niet gebruik maken van de mogelijkheden de restwarmte als middel in te zetten om de energie transitie te ondersteunen. De toekomst van de Nederlandse economie staat hier op het spel.

Deze brief sturen wij u namens de Nederlandse datacenter sector en hun vertegenwoordigers,

Michiel Eielts

Voorzitter Dutch Data Center Association

Stijn Grove

Directeur Dutch Data Center Association

Aan:

Zijne Excellentie ir E.D. Wiebes, minister van EZK;

CC:

Hare Excellentie mr drs M.C. Keijzer, staatssecretaris van EZK.